

СТАНОВИЩЕ

от доцент д-р Иван Владимиров Свиняров, Факултет по химия и фармация,
Софийски университет „Св. Климент Охридски“

на материалите, представени за участие в конкурс за заемане на академичната длъжност
„доцент“

в Институт по органична химия с център по фитохимия (ИОХЦФ), БАН

по област на висше образование

4. Природни науки, математика и информатика

професионално направление

4.2. Химически науки (Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активните вещества)

1. *Общо представяне на процедурата и кандидата*

Общо представяне на получените материали

В конкурса за „доцент“, обявен в Държавен вестник, бр. 43 от 31.05.2019 г. и в интернет страницата на ИОХЦФ-БАН, като единствен кандидат участва д-р Боряна Стойкова Трушева, гл. асистент в ИОХЦФ-БАН. Представеният комплект материали на електронен носител отговаря на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на БАН и Правилник на ИОХЦФ-БАН.

Кратки биографични данни

Г-жа Боряна Трушева е родена през 1979 г. в гр. Сандански, обл. Благоевград. Завършва Химическия факултет на СУ „Св. Кл. Охридски“ през 2002 като магистър, направление Органична и аналитична химия. През 2006 г. защитава дисертация на тема „Химичен състав и биологична активност на прополис от различни географски райони“ в Института по органична химия с център по фитохимия при БАН с научен ръководител проф. дн Вася Банкова. През същата година е назначена като специалист-химик, а от 2007 г. заема длъжност главен асистент в ИОХЦФ-БАН. Д-р Трушева има една кратка специализация в областта на течната хроматография и мас-спектрометрията по проект CHROMLAB по 7 РП на ЕС осъществена в Скопие, Северна Македония и три краткосрочни визити – една по програма Еразъм и две в изпълнение на проекти EMAP по 7 РП на ЕС и EXANDAS по програма H2020 на ЕС. Д-р Трушева е била ръководител на една и консултант на две дипломни работи свързани с охарактеризиране на прополис с различен произход, както и ръководител на един стажант.

2. *Обща характеристика на дейността на кандидата*

Д-р Трушева е представила списък с 35 научни труда от които 30 публикации (5 с обзореен характер), 4 глави от книги и 1 полезен модел. От тях, 5 публикации (4 в реферирани списания с IF) са включени в дисертацията. Кандидатът участва в конкурса с 28 научни труда включващи 1

полезен модел, 3 глави от книги и 24 публикации (4 с обзoren характер) разпределени в списания, както следва: с Q1 – 8, Q2 – 10, Q3 – 3, Q4 – 2 и една в списание без Q. Повечето работи са публикувани в авторитетни международни списания, като *Microporous and Mesoporous Materials* IF²⁰¹⁸ = 4.182, *Food Chemistry* IF²⁰¹¹ = 3.655, *Polymer* IF²⁰¹⁷ = 3.483, *RSC Advances* IF²⁰¹⁶ = 3.108, *Phytochemistry* IF²⁰¹⁸ = 2.905, *Fitoterapia* IF²⁰¹⁸ = 2.431 и др. Д-р Трушева е изготвила пълно и коректно авторска справка за научните приноси, обхващаща работи извън дисертацията ѝ. Добро впечатление прави посоката разписана в края на Хабилизационната справка за научните приноси, където кандидатът очертава плановете си за бъдещи изследвания, което показва една ясна визия за развитие.

Д-р Трушева е представила внушителен списък от 778 цитата в реферирани издания, като 514 от тях върху публикациите след придобиване на ОНС „Доктор“, както и втори списък с още 451 забелязани цитати в научни списания и книги, които не се реферират в Scopus и/или Web of Science, патенти и дисертации. Този значителен брой цитати затвърждава впечатлението, че д-р Трушева работи в актуална научна област, като основното количество от научната ѝ продукция е в посока изолиране на нови природни съединения и охарактеризиране на състава на прополис от различни географски райони. Работите са с обзoren характер обобщават важни качествени и количествени характеристики за прополиса. Много добро впечатление правят и статиите с приложна насоченост в посока от една страна екстракция, концентриране и анализ на биологично активни вещества от прополис, и от друга, привеждането му във водоразтворима форма.

Научната работа отразена в трудовете на д-р Боряна Стойкова Трушева най-общо е в областта на химията на природните вещества. Целта на проведените изследвания е да се изясни химичният състав и да се направи връзка между него и биологичната активност. Основният обект на изследване е прополис с различен географски произход продуциран от медоносна и безжилна пчела (*Apis mellifera* и *Melipona fasciculata*). В две от работите обект на фитохимично изследване са дървесни гъби.

При охарактеризиране на прополиса са използвани различни хроматографски методи за разделяне и изолиране на индивидуалните компоненти, а състава на изходните продукти и структурата на индивидуалните съединения е определяна с умела комбинация от различни инструментални методи (GC/MS, NMR, UV и IR). Използвани са спектрофотометрични методи базирани на реагент на Folin–Ciocalteu, DPPH свободен радикал и др. за охарактеризиране на общото фенолно съдържание в пробите.

В периода на своето кариерно развитие след придобиване на ОНС „Доктор“ Боряна Трушева е взела участие в 11 научноизследователски проекта, от които 3 международни, 6 финансирани от фонд Научни изследвания и два по двустранно сътрудничество с Македония и

Виетнам. Участник е в 6 договора с фирми свързани с анализ на природни продукти основно с прополисов произход.

Оценка на личния принос на кандидата

След запознаване с трудовете на д-р Трушева имам достатъчно основание да приема, че кандидатът има съществен принос в изработването, обобщението и анализа на резултатите, и оформянето им в публикация, без да омаловажавам приносът и на нейния научен ръководител проф. дн Вася Банкова и останалите съавтори. В повечето от публикациите тя е първи или втори автор, а в четири от работите е и автор за кореспонденция, което свидетелства за нейната водеща роля в тях.

3. Критични забележки и препоръки

Нямам критични забележки и препоръки към документите на кандидата.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Документите и материалите, представени от главен асистент д-р Боряна Стойкова Трушева, **отговарят** на всички изисквания на Закона за развитие на академичния състав в Република България (ЗРАСРБ), Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, Правилника за прилагане на ЗРАСРБ на БАН и Правилник на ИОХЦФ-БАН.

Кандидатът в конкурса **е представил значителен брой** научни трудове, публикувани след защитата на ОНС „доктор“. В работите на кандидата има оригинални и приложни научни приноси основно в посока охарактеризиране на прополис с различен произход и привеждането му във водоразтворим вид, които са получили подобаващо международно признание.

Постигнатите от гл. ас. д-р Боряна Трушева резултати в научно-изследователската дейност, **напълно съответстват** на специфичните изисквания на Правилник на ИОХЦФ-БАН за приложение на ЗРАСРБ и оставят **без съмнение** нейната научна квалификация.

След запознаване с представените в конкурса материали и научни трудове, анализ на тяхната значимост и съдържащи се в тях научни, научно-приложни и приложни приноси, намирам за основателно да дам своята **положителна оценка и да препоръчам** на Научното жури да изготви доклад-предложение до Научния съвет на ИОХЦФ-БАН за избор на **главен асистент д-р Боряна Стойкова Трушева** на академичната длъжност „**доцент**“ в ИОХЦФ-БАН по област на висше образование 4. Природни науки, математика и информатика, професионално направление 4.2. Химически науки (Биоорганична химия, химия на природните и физиологично активните вещества).

04.09.2019 г.

Изготвил становището:

София

доц. д-р Иван Свиняров